

4979 2den Beh. af Lovforsl. om Foranst. i Fæstegaardes osv. Udtagelse til fri Raadighed. 4980

naar Jorden bruges hensigtsmæssigt, kan det være Staten ligegyldigt, om Veer eller Poul eier den. Sa, dette kunde man sige, naar ikke Staten, Lovgivningsmagten var traadt til og ved sin Tilskyndelse havde bevirket, at en Bruger er udtraadt og en Anden — Jorddrotten — indtraadt; men er Staten traadt til paa denne Maade med sin Tilskyndelse og med en Begunstigelse, ved hvilken en Familie er bleven bragt bort fra Gaarden, saa bliver Forholdet, at denne Familie, den 10de Gaards Familie, netop fordi det er Staten, der har fremlaldt Tilstanden, faaer et Villighedstrav imod Staten, og dette Villighedstrav er det, vi ville gjøre til et Retstrav, da det ellers ikke vil have den ringeste Betydning eller Værdi for Familien. Det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Nosenørn) indvendte endvidere, at man ikke kunde blive staaende ved dette Forhold alene; thi der fandtes andre lignende Forhold, og han henvisse som Exempel til Skovforordningen af 27de September 1805 og til Hvertafsløsningsloven, ved hvilke der er givet Godseieren Udfigt til at kunne udtage Fæstjord til fri Raadighed. Saadanne Tilfælde findes ganske vist; men de Forhold og Betingelser, under hvilke Staten giver Godseieren denne Udfigt, ere heelt forskjelligt fra Forholdene her, thi der er ikke i hine Tilfælde en saadan nødvendig Sammenhæng mellem Familiens Travigelse fra Gaarden og en Begunstigelse for de andre Fæstere som her. Hine Tilfælde staae heller ikke, hvad der her er det Væsentlige, i noget omhelst Forhold til Loven af 19de Februar 1861, og dette Lovforslag er, som jeg sagde strax ved dets Forelæggelse, som jeg gjentog det ved 2den Behandling og som jeg altid skal fastholde, en Tilbygning til Loven af 1861; det er ikke bestemt til at skulle strække sine Virkninger udover det Omraade, som Loven af 1861 omfatter. Naar det ærede Medlem fremhævede som en Indvending mod den Maade, hvorpaa Laanet skulde fastsættes, at, naar de 9 Gaarde ere blevne solgte billigt, saa bliver det Laan, som den 10de Familie vil kunne faae, kun lille, men ere de blevne solgte til forholdsvis høi Pris,

bliver Laanet stort, da er dette en Bemærkning, som er fremkommen flere Gange i Udvalget fra et æret Medlem, som nu her gjensjender sine egne Ord, og dette Spørgsmaal have vi noie drøftet. Bemærkningen er ganske rigtig; men Grunden til, at vi desuagtet uden Hensyn hertil have fastholdt Lovforslagets Bestemmelser, er, at de fleste af os have været af den Mening, at, selv om vi foresloge en Taxationscommission til at fastsætte den udtagne Gaards Værdi, vilde dog en saadan Taxationscommission nødvendigvis for at bestemme Prisen komme til at see hen til Salgsprisen for de andre 9 Gaarde, og man vilde saaledes ikke derved opnaae et væsentligt andet Resultat; men naar dette er Tilfældet, ligger det dog nærmere at indgaae en Taxationscommission og tage de andre Gaardes Pris til Maalestof. Særligt indrømmer jeg, som sagt, det Rigtige i det, der ligger til Grund for Indvendingen; men Grundene for at lade det blive staaende, som det nu staaer, have dog været overveiede for os. Det ærede Medlem berørte endelig, at Udførelsen af Lovforslaget paa flere Punkter vilde blive tvivlsom, og han kom her til at omtale et Punkt, som den høitærede Indenrigsminister i Slutningen af sit Foredrag ogsaa berørte; men de saaledes faldne Udtalelser herve, som jeg troer, saavel for det ærede Medlems som for den ærede Ministers Bedkommende paa en ikke ganske rigtig Opfattelse af den første Linie i Lovforslaget. Dette begynder nemlig saaledes: „Naar en Fæstegaard“, og senere kommer: „er udtagen“ o. s. v. Derved er altsaa for det Første bestemt sagt, at det kun er Udtagelse af en Fæstegaard og ikke Udtagelse af en Deel af samme, som begrunder Ret til at faae Laan. Naar Jorddrotten maatte udtage en Deel — stor eller lille — af en Fæstegaard, men lader en Deel blive hos Fæstefamilien, gives den omtalte Ret ikke til denne. Dernæst hedder det i Begyndelsen af Lovforslaget: „eller den til et Gaardbrug hørende Fæstejord“. Naar der udtages nogen Jord, en Deel af Jorden, men ikke den hele, indtræder altsaa ikke ifølge Lovforslaget den